

Jurbarko rajono savivaldybės Merui
Jurbarko rajono savivaldybės Tarybai

2025-09-06
Jurbarkas

V. GRYBO MEMORIALINIO MUZIEJAUS PRAŠYMAS NEKEISTI MUZIEJAUS TEISINIO STATUSO

Vinco Grybo memorialinio muziejaus kolektyvas 2025-08-28 d. stebėjo tiesioginę Jurbarko rajono savivaldybės Tarybos posėdžio transliaciją. Reaguodami į posėdžio metu kilusias diskusijas, nagrinėjant klausimą Nr. 8 – TSP-285 „Dėl sutikimo reorganizuoti Jurbarko krašto muziejų“, kurių metu iškilo klausimas - kodėl atskyrus muziejus, jie turėtų likti biudžetinėmis, o ne viešosiomis įstaigomis, parengėme argumentuotus V. Grybo memorialinio muziejaus atsakymus, bei pridedame raštą, gautą iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus.

I.

Muziejaus pristatymas.

Vinco Grybo memorialinis muziejus - sodyba (Jurbarko m., Jurbarko sen., Jurbarko r. sav.) yra nacionalinės reikšmės objektas, įtrauktas į Kultūros vertybių registrą (unikalus objekto kodas 10497). Muziejaus sodyba susideda iš trijų pastatų: namas (23233), dirbtuvės (23234), liejyklos pastatas (23235).

Šioje sodyboje 1928 – 1941 m. gyveno ir dirbo Lietuvos skulptorius, vienas žymiausių XX a. pirmosios pusės lietuvių monumentaliosios skulptūros kūrėjas Vincas Grybas. Jo įsirengtoje skulptūros atelje per nepilnus 12 metų buvo sukurti žymiausi darbai: Simonas Daukantas (Papilė, 1930 m.), Vytautas Didysis Jurbarkui, 1930 m., Vytauto Didžiojo paminklas (Kaunas, 1932 m.), Vincas Kudirka (Kudirkos Naumiestis, 1934 m.), „Žemaitis“ (Raseiniai, 1934), Petras Vileišis (Pasvalys, 1935 m.), Sintautų bažnyčios didysis altorius (Sintautai, 1937 m.) ir kt.

Skulptoriaus Vinco Grybo kūriniai yra įtraukti į Lietuvos dailės aukso fondą. O pats Vincas Grybas 2009 metais Lietuvos mokslų akademijos buvo įtrauktas į „100 iškiliausių Lietuvos žmonių sąrašą“.

Vinco Grybo memorialinis muziejus – sodyba į respublikinės reikšmės istorijos paminklų sąrašą įtrauktas 1969 m. liepos 15 d. Muziejaus vertingųjų savybių pobūdis: Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą -- retas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą -- svarbus); Želdynų (lemiantis reikšmingumą -- tipiškas).

1960 metais minėtoje sodyboje buvo įsteigtas skulptoriaus Vinco Grybo memorialinis muziejus. Šiais metais muziejus švenčia 65 veiklos metus. Muziejus buvo įsteigtas kaip Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus filialas. Nuo 1979 m. iki 1987 m. M. K. Čiurlionio muziejus įvykdė didžiąją muziejaus restauraciją ir netrukus, atkūrus nepriklausomybę, 1991 metais perdavė pastatus Jurbarkui. Nuo tada V. Grybo memorialinio muziejaus steigėju tapo Jurbarko rajono savivaldybė. Muziejui buvo priskirti 2 memorialinio pobūdžio filialai – Konstantino Glinskio muziejus ir Perto Cvirkos muziejus.

1998-1999 metais prie V. Grybo memorialinio muziejaus pradėjo veikti neformali vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų dailės studija, kurią lankė 30 vaikų ir 12 suaugusių. Vykdamas kultūros įstaigų „optimizaciją“, 2001 metais, liepos 12 d. V. Grybo memorialinį muziejų Jurbarko savivaldybė prijungė prie Jurbarko krašto muziejaus. Iš V. Grybo memorialinio muziejaus buvo atimti 3 etatai: direktoriaus, muziejaus dailininko ir ūkvedžio, valytojo ir kiemo darbininko etatai sumažinti iki 0,5 etato (iš viso 1

etatas). Visi šie 4 etatai buvo pervesti į Jurbarko krašto muziejų. Vaikų ir jaunimo neformalios dailės studijos veikla buvo nutraukta, pavyko išlaikyti tik suaugusiųjų dailės studiją, kuri šiais metais pradės savo 27-ąją sezoną (unikalus atvejis Lietuvoje).

2009-2010 metais V. Grybo memorialinis muziejus savarankiškai įvykdė investicinį Lietuvos Respublikos, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų paremtą projektą „Jurbarko dvaro pastatuose įsikūrusio V. Grybo memorialinio muziejaus pritaikymas kultūros ir viešoms reikmėms“ (projekto vertė daugiau nei pusė milijono eurų). Buvo renovuoti visi trys muziejaus pastatai, įvestas dujinis šildymas, vandentiekis ir kanalizacija, o svarbiausia naujam gyvenimui buvo prikeltas avarinės būklės pastatas – buvusi muziejaus katilinė, kuri neveikė daugiau nei 20 metų. Pastato pirmajame aukšte įrengtos dailės dirbtuvės su profesionalia įranga, mansardoje – natūralaus apšvietimo dailės studijos patalpos. Jos yra atviros ne tik suaugusiųjų ir vaikų kūrybos grupėms, bet ir įvairiems profesionalaus meno projektams, kultūriniais sumanymams bei renginiams. Šiuo metu muziejaus edukacinėse dirbtuvėse yra parengta per 30 dailės edukacijos temų.

Tokiu būdu muziejus po daugelio metų realizavo skulptoriaus V. Grybo svajonę įsteigti Jurbarko dailiųjų žmonių ugdymo mokyklą.

Muziejų sudaro trys pastatai. Dviejuose jų yra įkurtos 4 nuolatinės muziejaus ekspozicijos (dokumentų salė, liaudies meno salė, Lidijos Meškaitytės darbų ekspozicija, skulptoriaus dirbtuvė ir skulptūrų salė), o trečiajame veikia muziejaus edukacinės dailės dirbtuvės, kur antrame aukšte įrengta edukacinė vitražų ekspozicija „Vitražo meno raida nuo 11 amžiaus iki 20 amžiaus pradžios“ (vienintelė tokia Lietuvoje). Bendras muziejaus plotas – 570 m², ekspozicijos užima 327 m², fondų patalpa 8 m², edukacinių patalpų plotas – 135 m², muziejaus darbuotojams skirta patalpa – 16 m², likusius 84 m² užima koridoriai, laiptinė, tualetai, tambūrai, palėpės.

Muziejuje per metus vidutiniškai apsilanko per 5 000 Lietuvos ir užsienio turistų, renginių ir laikinųjų parodų lankytojų. Iš lankytojų bilietų ir edukacinių užsiėmimų muziejus uždirba iki 10 000 € (už juos perkamos edukacinės priemonės ir medžiagos, kultūros paslaugos, muziejaus priežiūros, remonto, švaros, higienos priemonės, kanceliarinės prekės, eksponatų/parodų gabenimo paslaugos, perkami ekspoziciniai baldai, eksponatų apšvietimo lempos, informacinių technologijų priemonės ir jų dalys ir pan.).

Muziejuje iki šios dienos įvertintų salėse eksponuojamų eksponatų vertė (pagrindė Vinco Grybo skulptūros) yra 792 230 € (septyni šimtai devyniasdešimt du tūkstančiai du šimtai trisdešimt eurų). Jiems (eksponatams) privalo būti užtikrintos tinkamos laikymo ir priežiūros sąlygos.

II.

Atsakome į keleto Jurbarko rajono savivaldybės Tarybos narių iškeltą klausimą, kodėl atskiriant V. Grybo memorialinį muziejų nuo Jurbarko krašto muziejaus, šie muziejai neturėtų būti reorganizuojami į VŠĮ.

V. Grybo memorialinio muziejaus atsakymas:

Nekeičiant dabartinio muziejaus teisinio statuso, t. y. paliekant muziejų savivaldybės biudžetine įstaiga, pirmiausia būtų užtikrintas muziejaus finansinis stabilumas, nuosekli muziejininkystės veikla ir apgintas darbuotojų/specialistų saugumas, žmonių gerovė. Nebūtų visiems muziejaus darbuotojams nutrauktos darbo sutartys, tokiu būdu jiems nenutrūktų įstaigoje išdirbtų metų darbo stažas, jiems nereikėtų mokėti išeitinių kompensacijų, jie būtų garantuoti dėl asmeninio finansinio stabilumo dirbant šioje įstaigoje.

Savivaldybė, įsteigusi VŠĮ nepriima įsipareigojimo ją išlaikyti.

Pateikiame smulkesnę analizę:

1. Įžanga.

Jurbarko krašto muziejai yra svarbios kultūrinės institucijos, saugančios regiono ir Lietuvos kultūros istorinį paveldą, bei vykdančios edukacinę veiklą. Svarstant galimybę keisti muziejaus teisinę formą iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą (VŠĮ), būtina įvertinti finansinius, kultūrinius, regioninius ir valdymo aspektus. Ši analizė pagrindžia, kodėl muziejus turėtų išlikti biudžetine įstaiga.

2. Finansinis pagrindimas.

Dabar visų penkių Jurbarko krašto muziejų pajamos iš projektų, bilietai, edukacijų ir renginių sudaro apie 32 500 € per metus. Tai nepakanka net bazinėms išlaidoms, tokioms kaip darbuotojų atlyginimai, pastatų išlaikymas ir eksponatų priežiūra. Komercinės veiklos galimybės, tokios kaip pvz. kavinės, Jurbarko kontekste yra ribotos ir negeneruotų reikšmingų pajamų, be to kyla klausimas, ar kultūros ir architektūros, o dar labiau – memorialinio paveldo objektuose iš viso būtų leidžiama įkurdinti kavinių/maitinimo paslaugų patalpas, o be to, ar yra vietos tuose pastatuose? Projektinis finansavimas yra nepastovus, negarantuotas ir negali būti laikomas patikimu pajamų šaltiniu. Biudžetinės įstaigos statusas užtikrina stabilų finansavimą iš savivaldybės biudžeto.

3. Kultūrinis ir regioninis pagrindimas.

Jurbarko krašto muziejai atlieka svarbų vaidmenį regiono kultūrinėje tapatybėje, V. Grybo memorialinis muziejus šį vaidmenį išplečia – saugo tautinės tapatybės simbolius. Muziejai saugo istorinį, meno paveldą, organizuoja edukacines veiklas, renginius ir parodas. Biudžetinės įstaigos forma užtikrina, kad muziejai veiktų viešojo intereso pagrindu, o ne pelno siekimo logika. Mažoje savivaldybėje, kur lankytojų srautai yra riboti, muziejaus išlikimas priklauso nuo viešojo finansavimo.

4. Valdymo aspektai.

Biudžetinė įstaiga veikia pagal aiškiai reglamentuotą struktūrą, užtikrinančią skaidrumą ir atskaitomybę. Viešoji įstaiga reikalautų daugiau ne tiek kultūrinių, kiek vadybinių kompetencijų, gebėjimo pritraukti projektus ir partnerius, kas mažoje savivaldybėje gali būti sudėtinga. Be to, biudžetinės įstaigos darbuotojai turi socialines garantijas, kurios būtų ribotos VŠĮ modelyje.

5. Rizikų įvertinimas.

Pavertus muziejų VŠĮ, kyla šios rizikos:

- Finansinis nestabilumas ir bankroto grėsmė.
- Nepakankamas pajamų generavimas iš komercinės veiklos.
- Projektinio finansavimo nepatikimumas.
- Savivaldybės paramos galimas netekimas.
- Bendruomenės nepasitenkinimas dėl muziejaus veiklos pokyčių.

6. Alternatyvų palyginimas

Biudžetinė įstaiga:

- Stabilus finansavimas.
- Veikla viešojo intereso pagrindu.
- Aiški kontrolė ir skaidrumas.
- Socialinės garantijos darbuotojams.

Viešoji įstaiga:

- Didesnė veiklos laisvė.
- Galimybė vykdyti komercinę veiklą.
- Reikalingas gebėjimas pritraukti lėšas ir partnerius.
- Rizika dėl finansinio išlikimo.
- Rizika dėl muziejinės veiklos užtikrinimo.
- Rizika dėl renginių kokybės.

7. Išvada

Atsižvelgiant į finansinius, kultūrinius, regioninius ir valdymo aspektus, Jurbarko krašto muziejai turėtų išlikti biudžetinėmis įstaigomis. Tai užtikrintų stabilų jų veiklos tęstinumą, leistų nuosekliai ir profesionaliai vykdyti muziejų misiją, atlikti kruopštų muziejinį-mokslinį darbą, garantuotų viešojo intereso apsaugą ir vietos, bei Lietuvos kultūrinio paveldo išsaugojimą regione.

Papildomų rizikų analizė.

Pereinant prie VŠĮ modelio, kyla papildomos rizikos, kurios gali neigiamai paveikti muziejaus veiklą:

1. Darbuotojų praradimas:

- Keičiantis teisei formai, gali būti prarastos viešojo sektoriaus garantijos, tokios kaip stabilus darbo užmokestis, socialinės garantijos ir darbo saugumas.
- Tai gali lemti kvalifikuotų specialistų išėjimą, o naujų pritraukimas į Jurbarko rajoną būtų itin sudėtingas dėl neaiškaus finansinio stabilumo.

2. Bendruomenės pasitikėjimo mažėjimas:

- Muziejus yra svarbi kultūrinė institucija, glaudžiai susijusi su vietos bendruomene.
- Teisinės formos keitimas gali sukelti nepasitikėjimą, ypač jei bendruomenė nebus tinkamai informuota ar įtraukta į sprendimų priėmimą.

3. Kultūrinės misijos iškraipymas:

- VŠĮ modelis gali skatinti komercinę orientaciją, kuri neatitinka muziejaus pagrindinės misijos – saugoti, tyrinėti ir skleisti kultūros paveldą.
- Dėl finansinio spaudimo gali būti sumažintas dėmesys edukacijai, tyrimams ir eksponatų priežiūrai.

4. Ilgalaikio tvarumo stoka:

- VŠĮ modelis reikalauja nuolatinio pajamų generavimo, projektų rašymo ir partnerių paieškos.
- Mažoje savivaldybėje šios galimybės yra ribotos, todėl kyla grėsmė ilgalaikiam muziejaus išlikimui.
- Be garantuoto finansavimo iš savivaldybės, muziejus gali susidurti su veiklos nutraukimo rizika.

Parengė V. Grybo memorialinio muziejaus vadovė

Rasa Grybaitė

NACIONALINIS M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJUS
M. K. ČIURLIONIS NATIONAL MUSEUM OF ART

Valstybinė biudžetinė įstaiga, K. Donelaičio g. 64 LT-44248 Kaunas Lietuva –Lithuania, Tel: +370 37 22 94 75, El. p.: mkc.info@ciurlionis.lt
Atsiskaitomoji sąskaita: LT32 7300 0100 0223 3681, AB bankas „Swedbank“
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190755932

Jurbarko krašto muziejaus
Vincio Grybo memorialinio muziejaus padalinio vadovei
Rasai Grybaitei
rasa.grybaite@gmail.com

DĖL MUZIEJAUS TEISINIO STATUSO IR VALDYMO FORMOS NEKEITIMO

Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, kuris yra daugiametis V. Grybo memorialinio muziejaus partneris pakankamai gerai žino muziejaus potencialias galimybes ir veiklą todėl, išanalizavus situaciją gali atsakingai rekomenduoti nekeisti muziejaus teisinės formos iš biudžetinės į VŠĮ.

Jurbarko krašto muziejus yra svarbi kultūrinė institucija, sauganti regiono paveldą ir vykdanči edukacinę veiklą. Svarstant galimybę keisti muziejaus teisinę formą iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą (VŠĮ), būtina įvertinti visus finansinius, kultūrinius, regioninius ir valdymo aspektus. Žinant analogiškus muziejų valdymo modelius kituose Lietuvos muziejuose galime matyti, kad tai yra netvarus, negarantuojantis institucijos išlikimo, kelias, kuris įpareigoja įstaigą akumuliuoti dideles lėšas, kyla grėsmė išlaikyti specialistus, garantuoti tinkamas eksponavimo sąlygas ir tuo pačiu likti profesionaliu, šiuolaikišku, patraukliu visuomenei. Tokios grėsmės dar didesnės regionuose. Tuo pačiu pats regionas ar miestas praranda komercinį patrauklumą, kadangi didėjant kultūrinio turizmo poreikiui Lietuvoje, neesant sklandžiai funkcionuojančių Kultūros institucijų prarandami ir turizmo srautai. Tai liečia ir paties regiono bendruomenės kultūrinius ir socialinius poreikius, kuriuos gali tenkinti tik stabiliai egzistuojanti, aktyviai ir profesionaliai vykdanči savo veiklą, institucija.

Jurbarko krašto muziejus atlieka svarbų vaidmenį regiono kultūrinėje tapatybėje. Jis saugo vietos paveldą, organizuoja edukacines veiklas, renginius ir parodas. Biudžetinės įstaigos forma užtikrina, kad muziejus veiktų viešojo intereso pagrindu, o ne pelno siekimo logika. Mažoje savivaldybėje, kur lankytojų srautai yra riboti, muziejaus išlikimas priklauso nuo viešojo finansavimo.

Mes, kaip muziejaus partneriai, išreiškiame nuogąstavimą, kad muziejui pakeitus teisinę formą į VŠĮ, nebus užtikrinama pakankama eksponatų apsauga, bus pakitusios eksponavimo sąlygos ir mes nebegalėsime deponuoti eksponatų minimam muziejui. Šiuo metu muziejui yra paskolintas 671 eksponatas, tad suprantama, kad tai yra labai svari muziejaus ekspozicijos dalis.

Todėl prašydami jūsų atsižvelgti į mūsų įžvalgas, rekomenduojame nekeisti muziejaus teisinio statuto ir valdymo formos.

Generalinė direktorė

Daina Kamarauskienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus 190755932, K. Donelaičio g. 64, LT-44248 Kaunas
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL MUZIEJAUS TEISINIO STATUSO IR VALDYMO FORMOS NEKEITIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-09-05 Nr. S-V3-316
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Daina Kamarauskienė, Generalinis direktorius
Sertifikatas išduotas	DAINA KAMARAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-09-05 11:47:47 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-09-05 11:48:00 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2022-08-04 11:45:09 – 2027-08-03 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, j.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.85.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-09-05 11:49:06)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-09-05 11:49:06 DBSIS